

однією серйозною проблемою, яка виявлена, є депопуляція внаслідок міграції в міста, особливо молодих поколінь. Це може призвести до браку людських ресурсів, необхідних для надання туристичних послуг – особливо важливого для такого типу туризму, який залежить від особистого контакту з місцевими жителями та автентичності.

У більш широкому плані очікується, що сільський туризм зіткнеться з особливими проблемами в рамках досягнення цілей Європейської зеленої угоди. «Зелений» перехід вимагатиме ініціатив щодо зменшення використання енергії та викидів, зокрема в будівлях і на транспорті – це включає пошук стійких шляхів доставки туристів у ці іноді віддалені райони та транспорту в самому місці призначення. Іншими важливими заходами будуть запровадження моделей циркулярної економіки, покращення управління сміттям із розміщення та ресторанів (включаючи харчові та пластикові відходи), зниження споживання води та розробка місцевих інгредієнтів для харчових послуг [3]. Очікується, що досягти цього за наявності такої кількості різноманітних міжгалузевих продуктів і послуг, а також різноманітних підприємств і організацій, відповідальних за різні елементи, стане особливо складним завданням.

Список використаних джерел:

1. Безугла Л.С. Сільський зелений туризм: тенденції розвитку національного туристичного бізнесу. Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку суб'єктів національного господарства. Колективна монографія / з ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2020. С. 157-1660

2. Mary E. Little & Emily Blau (2020) Social adaptation and climate mitigation through agrotourism: a case study of tourism in Mastatal, Costa Rica, *Journal of Ecotourism*, 19:2, 97-112, DOI: [10.1080/14724049.2019.1652305](https://doi.org/10.1080/14724049.2019.1652305)

3. A. M. Antão-Geraldes & V. A. Sheppard (2020) Promoting sustainable tourism in rural and natural areas through small business innovation: the case of Atenor village (Northeast, Portugal), *Journal of Ecotourism*, 19:2, 185-193, DOI: [10.1080/14724049.2019.1607864](https://doi.org/10.1080/14724049.2019.1607864)

Тарасов Євген,

здобувач 242 Туризм

науковий керівник: Бондаренко Людмила, к.е.н., доцент

НТУ «Дніпровська політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Значущість лікувально-оздоровчого туризму у світі зростає в геометричній прогресії та стає все більш актуальною для країн, що визначають для себе туристичний розвиток як базовий для своїх територій.

Даний напрямок туризму вважається глобальним і відзначається низкою специфічних регіональних і навіть локальних ознак, тому важливим є питання визначення підходів та інструментів щодо оцінки територіальної організації лікувально-оздоровчого туризму. Наведемо кілька ключових факторів, які можна врахувати при оцінці територіальної організації лікувально-оздоровчого туризму:

– оцінка доступності та якості лікувальних ресурсів, таких як медичні заклади, санаторії, лікувальні бази, лікарі і медичний персонал;

– оцінка вигідного географічного розташування туристичних об'єктів та інфраструктури для лікувально-оздоровчого туризму. Наявність природних курортів, гірських районів або багатих на мінеральні джерела ділянок може бути важливою перевагою.

– оцінка розвиненості туристичної інфраструктури, такої як готелі, ресторани, транспортна доступність та інші послуги, які можуть забезпечити комфортне перебування туристів.

– оцінка дієвої маркетингової стратегії і просування території як лікувального курорту важлива для залучення туристів та пацієнтів.

– оцінка рівня співпраці між місцевими владами, лікувальними установами, туристичними операторами і іншими зацікавленими сторонами може впливати на розвиток сектору лікувально-оздоровчого туризму.

– оцінка якості медичного обслуговування та гостьового сервісу, що надається на території. Задоволеність клієнтів та пацієнтів може бути важливим показником успішності.

– оцінка наявності сприятливої легіслятивної бази, яка підтримує розвиток лікувально-оздоровчого туризму, включаючи медичні стандарти та ліцензування.

– аналіз конкуренції в сусідніх регіонах або країнах, які пропонують аналогічні послуги, допоможе зрозуміти конкурентні переваги території.

Отже, вищенаведена оцінка допоможе визначити сильні та слабкі сторони територіальної організації лікувально-оздоровчого туризму та розробити стратегію для подальшого розвитку цього сектору.

Основною мотивацією для оздоровчого туриста є проведення профілактичних, проактивних заходів, спрямованих на покращення способу життя, таких як фітнес, здорове харчування, релаксація, догляд за тілом і лікування. Таким чином, лікувально-оздоровчий туризм охоплює рекреантів, які подорожують у місця, що не є традиційним середовищем їхнього перебування, з метою проведення заходів, які підтримують або покращують стан здоров'я та вибирають для свого перебування унікальні, автентичні місця лікувального спрямування.

Як свідчать дані офіційної статистики станом на 2020 р. в Україні функціонувало 10 458 лікувально-оздоровчих закладів, з них: 284 – санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 55 – санаторіїв-профілакторіїв, 67 – будинків і пансіонатів відпочинку, 1 235 од. – баз та інших закладів відпочинку; 8 808 од. – дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Зауважимо, в 2020 р. у приватній власності знаходилось близько 70 % об'єктів санаторно-курортного комплексу України, у державній та комунальній –30 %. По Україні кількість закладів лікувально-оздоровчої сфери за усіма видами, у 2019 р. порівняно з 2019 р. скоротилась на 557 од. (4,8 %), а у 2020 р. порівняно з 2019 р. – на 605 од. (5,5 %). Основними причинами зменшення закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні є: зниження платоспроможності населення, нестабільна ситуація, бойові дії в Україні, пандемія COVID-19, недостатні кошти для закупівлі обладнання, оплати медичного персоналу, зменшення населення в деяких регіонах України, що може бути пов'язано з відтоком населення в інші регіони або країни в пошуках роботи та кращого життя, брак кваліфікованого медичного персоналу, включаючи лікарів, медичних сестер, що може привести до надання неякісних послуг, впровадження нових реформ та змін в системі охорони здоров'я може також призвести до закриття деяких закладів, особливо якщо ці реформи не завжди відповідають потребам населення та медичного персоналу.

Через жорсткі карантинні обмеження у 202-2021 років, практично всі заклади розміщення туристів, у тому числі й ті, що надавали лікувально-оздоровчі послуги повністю припинили свою діяльність. Лише навесні 2021 року відбулося пом'якшення карантинних обмежень та поступове відновлення туристичних потоків (табл. 1) [2, 3].

Аналіз показав, що розподіл санаторно-курортних закладів на території України є нерівномірний. Лідерами серед регіонів за кількістю санаторно-курортних закладів є Львівська – 63 од. (8,5 %), Донецька – 57 од. (7,7 %), Київська (46 од.), Дніпропетровська (45 од.) та Одеська (41 од.) області. Найменші показники у Кіровоградській – 7 закладів (0,94 %), Сумській та Чернівецькій по 8 од. (1,1 %) відповідно, та Волинській – 9 од. (1,2 %) областях.

На території Дніпропетровської області є достатні умови, щоб лікувально-оздоровчий туризм став повноцінним туристичним напрямком. Запозичивши європейський та світовий досвід, наявна ресурсна база може стати умовою розвитку спа-курортів, а також виділитися своєю бальнеологічною, релаксаційно-відпочинковою орієнтацією, з метою забезпечення потреб споживачів під час перебування на курорті.

Таблиця 1

Показники функціонування санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні за 2019-2021 рр.

Заклади	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	Абсолютне (+; -)		відносне, %	
				2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Санаторії та пансіонати з лікуванням	309	291	284	-18	-7	-5,8	-2,4
у % від загальної кількості	2,7	2,6	2,7	-	0,1	х	х
Дитячі заклади оздоровлення	333	244	241	-89	-3	-26,7	-1,2
у % від загальної кількості	2,9	2,2	2,3	-0,7	0,1	х	х
Дитячі заклади відпочинку	9410	9084	8567	-326	-517	-3,5	-5,7
у % від загальної кількості	81,0	82,1	81,9	1,1	-0,2	х	х
Санаторії-профілакторії	79	63	55	-16	-8	-20,3	-12,7
у % від загальної кількості	0,7	0,6	0,5	-0,1	0,01	х	х
Бальнеологічні лікарні, грязелікарні, бальнеогрязелікарні	3	3	3	-	-	-	-
у % від загальної кількості	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	х	х
Будинки та пансіонати відпочинку	76	73	67	-3	-6	-3,9	-8,2
у % від загальної кількості	0,7	0,7	0,6	-	0,01	х	х
Бази та інші заклади відпочинку	1399	1295	1235	-104	-60	-7,4	4,6
у % від загальної кількості	12,0	11,7	11,8	-0,3	0,1	х	х
Оздоровчі заклади 1-2 денного перебування	11	10	6	-1	-4	-9,1	-40,0
у % від загальної кількості	0,1	0,1	0,1	-	-	х	х
Усього	11620	11063	10458	-557	-605	-4,8	-5,5

Джерело: розробка автора з використанням [1, 4, 5]

У структурі санаторно-курортних, та оздоровчих закладів України традиційно лідируючі позиції займають бази та інші заклади відпочинку (11,8 %) а найменше – бальнеологічні (0,01%) (рис. 1).

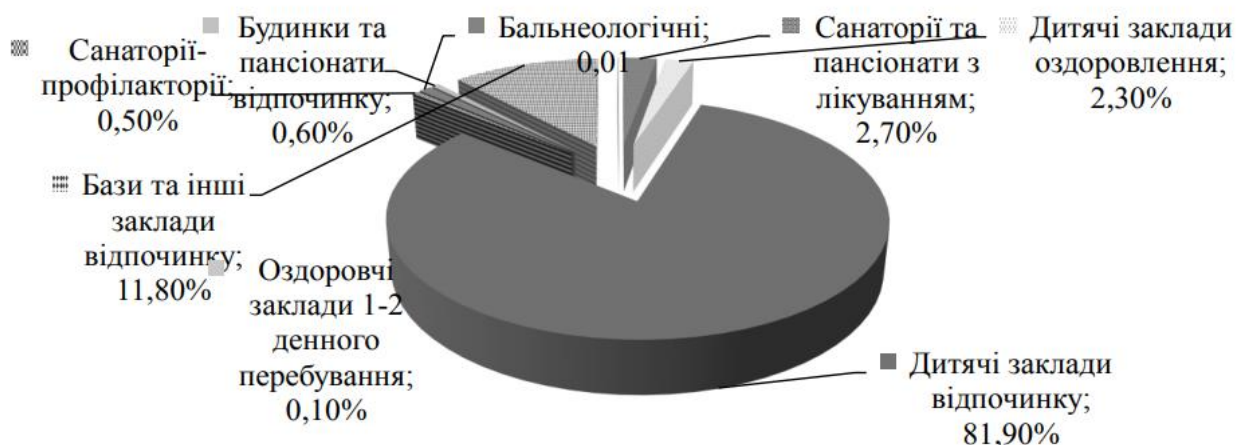

Рис. 1. Структура санаторно-курортних, та оздоровчих закладів України за 2018-2020 рр.

Джерело: розробка автора з використанням [1, 4, 5]

Ці умови можуть бути забезпечені у випадку використання сучасних маркетингових технологій та сприятливої інвестиційної політики.

За останні десятиріччя кількісні показники тих, хто віддає перевагу або має потребу бути учасником лікувально-оздоровчого туризму, відзначається двома характеристиками. Якщо показник тих, хто перебував у санаторіях області, скоротився вдвічі, кількість рекреантів, які перебували на лікуванні та оздоровленні в санаторіях-профілакторіях, дитячих санаторіях та базах відпочинку, за ці роки практично не змінилися. Отже, існує можливість для підвищення використання таких площ та потенціалу для розвитку даного виду туризму.

Список використаних джерел:

1. Колективні засоби розміщення в Україні. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Внутрішній туризм в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/vnytrishniy-turyzm-v-ukrainiCOVID19/30>.

3. Карпенко Н.М., Карпенко Ю. В. Регіональні аспекти розвитку лікувально-оздоровчого туризму в умовах модернізації економіки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 2 (80). С. 89-92 URL: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/issue/view/47>.

4. Безуглий В.В. Геопросторові особливості санаторно-курортного комплексу України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Геологія. Географія*. 2016. Т. 24(2), вип. 19. С. 3-10. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdugg_2016_24_19_3.

5. Міністерство охорони здоров'я України. (2022). Центр медичної статистики МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.

Чабан Аліна,

здобувачка, 242 Туризм і рекреація

Науковий керівник: Любчук Ольга, д. держ. упр., професор
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

ЕКОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ ФІНЛЯНДІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У світі, де питання екології та сталого розвитку набувають все більшого значення, країни та суспільства шукають найкращі практики та досвід, щоб краще відповідати на виклики, пов'язані з охороною та покращенням довкілля. Однак, для кожної країни є щось унікальне в досвіді інших, і це особливо актуально у випадку України та Фінляндії. Ця країна відома своєю природною красою та найкращими екологічними практиками, для розвитку туризму або туристичної галузі країни відповідно до світових вимог. Нижче ми розглянемо, чого Україна може навчитися у Фінляндії у сфері охорони довкілля, а також які практики та політики можна адаптувати для вирішення власних екологічних викликів.

Система управління відходами у Фінляндії є однією з найефективніших і найсучасніших у світі, яка включає наступні напрями:

– сортування відходів на джерелі: у Фінляндії населення активно сортує відходи на джерелі, розділяючи їх на відходи, що біологічно розкладаються, папір, пластик, метал і скло. Це дає змогу максимально збільшити відсоток перероблення і знизити обсяг відходів, які спрямовують на звалище;

– обов'язкова оплата за відходи: громадяни Фінляндії зобов'язані платити за вивезення сміття, і тариф залежить від обсягу створених ними відходів. Ця система стимулює скорочення відходів і ретельніше сортування [1];

– спалювання відходів з енерговиробництвом: Фінляндія інтегрувала сучасні технології спалювання відходів, що дає змогу не тільки знизити обсяг відходів, а й виробляти електроенергію та тепло. Це сприяє зменшенню залежності від викопних палив;